

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap
T.a.v. drs. P.M. Waasdorp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

datum	: 5 maart 2015	contact	: mr. N.J.M. Sjerps
uw brief van	: 22 januari 2015	e-mail	: j.sjerps@knb.nl
uw kenmerk	: DGBI-O / 14207355	telefoon	: 070 330 71 39
ons kenmerk	: 3502/3513		
betreft	: Consultatie inzake voorstel van wet houdende wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek in verband met de evaluatie van de Handelsregisterwet 2007, alsmede regeling van enkele andere onderwerpen in die wetten		

Geachte heer Waasdorp,

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (hierna: KNB) heeft met belangstelling kennisgenomen van het voorontwerp van het voorstel van wet houdende wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek in verband met de evaluatie van de Handelsregisterwet 2007, alsmede regeling van enkele andere onderwerpen in die wetten (hierna: Voorontwerp) dat u de KNB op 22 januari 2015 ter consultatie heeft voorgelegd. Het Voorontwerp regelt onder meer de instelling van een centraal aandeelhoudersregister (hierna: CAHR).

Bij deze brief geeft de KNB u haar reactie op het Voorontwerp. De KNB reageert mede namens de Vereniging van Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten (hierna: VOC), welke notariële specialistenvereniging nauw betrokken is geweest bij het opstellen van deze reactie. Verder heeft de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de KNB en de Nederlandse Orde van Advocaten (hierna: GCV) een onafhankelijk advies inzake het Voorontwerp uitgebracht. Dit advies is bijgevoegd en de KNB en de VOC stellen zich hierachter.

Hoewel de KNB steeds heeft gepleit voor onderbrenging van het CAHR bij de KNB als uitbreiding van het Centraal Digitaal Repertorium en niet bij de Kamer van Koophandel (hierna: KvK) als uitbreiding van het Handelsregister, is de KNB blij met de belangrijke rol die de notaris krijgt bij het CAHR. Ook is de KNB verheugd over het feit dat, anders dan eerder het uitgangspunt was, het CAHR niet wordt beperkt tot registratie van aandelenoverdrachten, maar dat alle verkrijgingen van aandelen op naam en wijzigingen in het bezit van aandelen op naam die bij notariële akte plaatsvinden in het CAHR worden geregistreerd. Daarnaast is de KNB tevreden over het feit dat ook vestiging en levering van pandrecht en vruchtgebruik op aandelen op naam in het CAHR worden opgenomen. Beide komen de bruikbaarheid van het CAHR voor de diverse afnemers ten goede.

Verder constateert de KNB dat het CAHR volgens het Voorontwerp een besloten register wordt, dat wil zeggen alleen toegankelijk voor bepaalde overheidsinstellingen ten behoeve van controle-, toezichts-, handhavings- en opsporingsdoeleinden en voor het notariaat ten behoeve van recherchewerkzaamheden zoals onderzoek van de voorafgaande verkrijging bij een aandelenoverdracht of verpanding van aandelen. Dit heeft de KNB ook steeds bepleit, in het belang van de privacy van de in het CAHR geregistreerde aandeelhouders, vruchtgebruikers en pandhouders.

Het besloten karakter van het CAHR brengt mee dat de openbare gegevens uit het Handelsregister en de besloten gegevens uit het CAHR goed van elkaar dienen te worden gescheiden. Het verheugt de KNB dat deze noodzaak ook wordt onderkend in de Memorie van Toelichting van het Voorontwerp (hierna: MvT). De KNB verwacht dan ook dat deze 'damwand' zowel technisch als functioneel robuust wordt vormgegeven en bewaakt door de KvK.

De KNB gaat er voorts van uit dat de toegang voor de aangewezen publieke diensten én het notariaat zelf wordt gereguleerd met een autorisatieregeling (in de MvT is aangegeven dat de informatie in het CAHR voor de aangewezen publieke diensten toegankelijk zal worden gemaakt door middel van 'autorisatie'), zodat duidelijk is wie recht heeft op welke informatie. Hier kan een parallel worden getrokken met de toegang tot de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA). Bij de GBA hebben (kandidaat-)notarissen alleen autorisatie voor het opvragen van persoonsgegevens die nodig zijn voor het uitvoeren van hun wettelijke taak (i.e. er moet sprake zijn van een concreet dossier). Het opvragen van persoonsgegevens voor andere doeleinden of op verzoek van een derde, zoals een cliënt of een advocaat (ook als deze een kantoorgenoot is), is niet toegestaan. Dit voorkomt dat men gaat 'grasduinen' in informatie. Onbepaalde/ongeclassificeerde toegang tot informatie voor de aangewezen publieke diensten en het notariaat is volgens de KNB onwenselijk.

Met de invoering van het CAHR wordt het bestaande vennootschappelijk aandeelhoudersregister als bedoeld in de artikelen 85 en 194 van Boek 2 BW niet afgeschaft. Dit brengt mee dat bepaalde gegevens over aandelen en aandeelhouders dubbel (moeten) worden geregistreerd. Vanuit het oogpunt van administratieve lasten en kosten vindt de KNB dat op termijn moet worden gestreefd naar afschaffing van het vennootschappelijk aandeelhoudersregister. Zolang beide registers naast elkaar bestaan, moet de verhouding tussen beide registers duidelijk in de MvT worden toegelicht. Zie ook het bijgevoegde advies van de GCV (en met name ook het onderdeel 'kosten') hierover.

In het CAHR worden gegevens geregistreerd over aandelen op naam, houders van aandelen op naam, vruchtgebruikers van aandelen op naam en pandhouders van aandelen op naam in BV's en niet-beursgenoteerde NV's, voor zover deze gegevens voortvloeien uit notariële akten waarin of waarbij gerechtigdheid als houder, vruchtgebruiker of pandhouder tot aandelen op naam in een BV of niet-beursgenoteerde NV is vastgelegd, ontstaan, gewijzigd of geëindigd. Dit brengt mee dat verkrijgingen van aandelen op naam in BV's en niet-beursgenoteerde NV's die niet plaatsvinden bij notariële akte, bijvoorbeeld verkrijgingen onder algemene titel krachtens erfrecht, niet verplicht leiden tot een registratie in het CAHR. Dit geldt ook voor gebeurtenissen als intrekking van aandelen op naam en het eindigen van pandrecht en vruchtgebruik op aandelen op naam in BV's en niet-beursgenoteerde NV's, waarvoor geen notariële akte is vereist (zie ook het bijgevoegde advies van de GCV

hierover). De KNB pleit er voor dat de notaris ook deze mutaties kan opgeven aan de KvK ter registratie in het CAHR (een bevoegdheid, geen verplichting). Dit lijkt op het systeem van het Kadaster. In de praktijk is daarmee bewezen dat dit ook de rechtszekerheid sterk kan vergroten.

In het CAHR worden geen gegevens geregistreerd over certificaten van aandelen op naam en houders van certificaten van aandelen op naam in BV's en niet-beursgenoteerde NV's, omdat voor levering van certificaten van aandelen op naam geen notariële akte is vereist. Dit biedt mogelijkheden om registratie in het CAHR te ontgaan door aandelen 'om te zetten' in certificaten. Ook worden in het CAHR geen gegevens geregistreerd over aandelen aan toonder en houders van aandelen aan toonder in niet-beursgenoteerde NV's, omdat ook voor levering van aandelen aan toonder geen notariële akte vereist is. Dit biedt mogelijkheden om registratie in het CAHR te ontgaan door aandelen op naam om te zetten in aandelen aan toonder of door uitsluitend aandelen aan toonder uit te geven.

De KNB is nog met de KvK in overleg over de wijze waarop notarissen de in het CAHR te registreren gegevens gaan opgeven aan de KvK. Hierbij dient zoveel mogelijk te worden aangesloten bij de bestaande werkprocessen van het notariaat (met name met betrekking tot registratie van notariële akten in het Centraal Digitaal Repertorium), de bestaande digitale notariële infrastructuur (het Platform Elektronische Communicatie) en de notariële software, zodat zo min mogelijk extra handelingen voor het notariaat nodig zijn om opgaven aan het CAHR te kunnen doen. In dit verband is ook van belang dat opgaven door het notariaat aan het CAHR en het Handelsregister zoveel mogelijk gecombineerd/geïntegreerd kunnen plaatsvinden. Er dient nog te worden bepaald welke gegevens de notarissen ten behoeve van registratie in het CAHR moeten opgeven aan de KvK.

De KNB ziet het CAHR niet alleen als een register voor controle- toezichts-, handhavings- en opsporingsdoeleinden maar net als het Kadaster ook als een register waarmee de rechtszekerheid bij overdracht van aandelen en beperkte rechten erop kan worden vergroot. Dit hangt echter af van de betrouwbaarheid van het CAHR en de verwerkingssnelheid. Omdat de notaris de gegevens aanlevert zal het CAHR betrouwbare gegevens bevatten. De snelheid van registratie is ook van belang. Voor een efficiënt rechtsverkeer moeten mutaties uiterlijk de dag na het tekenen van een akte worden opgegeven en vervolgens direct worden verwerkt. Dat dit niet vanaf de aanvang voor alle transacties mogelijk zal zijn is acceptabel. Wel is van belang dat de KvK en het notariaat samen blijven werken aan het verder stroomlijnen van de gegevensaanlevering door het notariaat aan de KvK. Dit zal tot een steeds beter functionerend systeem leiden.

Punten die nog aandacht verdienen zijn herstel van fouten in een opgave aan het CAHR en nietigheid, vernietiging en ontbinding (door een voorwaarde) van een rechtshandeling waarvan eerder opgave is gedaan aan het CAHR.

Voor haar overige opmerkingen over het Voorontwerp verwijst de KNB naar het bijgevoegde advies van de GCV.

De KNB is graag bereid mee te denken over en zou graag tijdig betrokken willen worden bij eventuele aanpassing van het Voorontwerp en wijziging van het Handelsregisterbesluit.

Tot slot wordt opgemerkt dat deze reactie en het bijgevoegde advies van de GCV openbaar mogen zijn en mogen worden gepubliceerd.

Met vriendelijke groet,
mede namens de VOC,

mr. J.H. Oomen
Voorzitter KNB

Bijgevoegd: advies GCV d.d. 4 maart 2015

GECOMBINEERDE COMMISSIE VENNOOTSCHAPSRECHT

van de

Nederlandse Orde van Advocaten

en de

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie**Advies inzake**

het voorontwerp Wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek in verband met de evaluatie van de Handelsregisterwet 2007, alsmede regeling van enkele andere onderwerpen in die wetten (het "Voorontwerp").

1. Inleiding

Uit de Memorie van Toelichting ("MvT") (p. 9) blijkt dat met het Voorontwerp, de versterking van de rechtszekerheid in het economisch verkeer is beoogd, door de kwaliteit van het handelsregister te vergroten en de slagvaardigheid van de Kamer van Koophandel bij de uitvoering van de handelsregistertaak te verbeteren.

De belangrijkste opmerkingen en vraagpunten van de Gecombineerde Commissie (de "Commissie") zien op de onderdelen van het Voorontwerp ter zake van: (i) het centraal aandeelhoudersregister, (ii) de ontbinding van lege vennootschappen, (iii) het registreren van bestuursverboden, en (iv) het opgeven van het aantal werknemers.

2. Algemene opmerkingen*(i) Centraal aandeelhoudersregister**Algemene maatregel van bestuur*

Met de invoering van het centraal aandeelhoudersregister wordt de vergroting van transparantie in het rechtsverkeer en voorkoming van misbruik van vennootschappen beoogd. Het centraal aandeelhoudersregister wordt ingesteld voor besloten vennootschappen en niet-beursgenoteerde naamloze vennootschappen en wordt gevuld door het notariaat, dat hierin een exclusieve taak en bevoegdheid wordt toebedeeld.

De Commissie juicht het initiatief tot invoering van een centraal aandeelhoudersregister in beginsel toe. Het valt de Commissie op dat de basis van het centraal aandeelhoudersregister heel summier wordt neergelegd in de Handelsregisterwet 2007, terwijl de belangrijkste elementen, zoals (i) de partijen die inzage hebben, (ii) de gegevens die het register zal bevatten, (iii) de gebeurtenissen ter zake waarvan de notaris opgave moet doen, en (iv) de wijze en tijdigheid van indiening gegevens, zullen worden vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur.

De Commissie vraagt zich af waarom niet is gekozen voor het opnemen van de regeling in een of meerdere separate artikelen in de Handelsregisterwet 2007, zonder uitwerking in een algemene maatregel van bestuur.

De Commissie is van mening dat het de rechtszekerheid omtrent de regeling zal bevorderen indien de Handelsregisterwet in ieder geval (i) de in het register op te nemen gegevens en (ii) de partijen die inzage hebben, limitatief opsomt.

Door de thans gekozen structuur kan de regeling omtrent het centraal aandeelhoudersregister nu niet in zijn geheel beoordeeld worden. De betreffende (ontwerp)besluiten zijn immers nog niet voorhanden. In dit verband verwijst de Commissie naar haar advies van 31 januari 2007, inzake wetsvoorstel 30656, Regels omtrent een basisregister van ondernemingen en rechtspersonen (Handelsregisterwet 200.). In dat advies zijn gelijke opmerkingen gemaakt ten aanzien van de destijds in het wetsvoorstel opgenomen delegatiebepalingen. Net zoals opgemerkt in dat advies, meent de Commissie dat ook hier, zeker gelet op het belang van de onderwerpen die bij de nog vast te stellen besluiten worden geregeld - waarvan de Commissie dus hoopt dat deze grotendeels in de Handelsregisterwet geregeld zullen worden - de Handelsregisterwet 2007 zou moeten voorzien in een verplichte voorhangprocedure voor de algemene maatregel van bestuur, met bovendien een ruime termijn om op de voorgehangen teksten (ook vanuit de praktijk) te kunnen reageren.

Gegevens die worden opgenomen

Uit een brief van de Minister van Veiligheid & Justitie¹ leidt de Commissie af dat denkbaar is dat de volgende gegevens in een algemene maatregel van bestuur betreffende de gegevens die het register zal moeten bevatten, worden opgenomen:

- (a) Rechtspersoon: naam, zetel, adres, aandelen kapitaal, uitgegeven aandelen.
- (b) Aandelen: kenmerknnummers, soort, nominale waarde, overdrachtprijs, datum overdracht.
- (c) Aandeelhouder/natuurlijk persoon: naam, adres, geboortedatum en plaats, geslacht en administratieve kenmerken.
- (d) Aandeelhouder/rechtspersoon: naam, zetel, adres, gestort kapitaal en uitgegeven aandelen.
- (e) Brondocumenten: datum akte, kenmerk en protocolnummer notaris.

De Commissie stemt in met de in het Voorontwerp aanwezige verplichting om ook vruchtgebruikers en pandhouders in te schrijven in het centraal aandeelhoudersregister. Wel vraagt de Commissie zich af in hoeverre de in te schrijven gegevens voor een aandeelhouder gelijk moeten zijn aan de gegevens voor een (stemgerechtigde) vruchtgebruiker en (stemgerechtigde) pandhouder. Daarnaast kan de Commissie zich voorstellen dat executoriaal of conservatoir beslag op aandelen op gelijke wijze ingeschreven zou moeten worden.

Het opnemen van een overdrachtprijs vindt de Commissie onwenselijk en het is bovendien niet altijd mogelijk. Vaak zijn de over te dragen aandelen onderdeel van een groter geheel en

¹ *Kamerstukken II 2012-13, 32 608, nr. 4, p. 6.*

wordt er slechts één totale koopprijs opgenomen, zonder dat een uitsplitsing per pakket aandelen is opgenomen. Tevens komt het regelmatig voor dat in de koopovereenkomst en/of leveringsakte earn-out bepalingen dan wel andere verrekening-bepalingen worden opgenomen. In dit soort situaties staat de uiteindelijke koopprijs ten tijde van de levering nog niet vast en is het naar de mening van de Commissie niet verstandig om de "tijdelijke" koopprijs op te nemen.

Daarnaast vraagt de Commissie zich af in hoeverre de overdrachtprijs van belang is voor opsporingsinstanties en voor de poortwachtersrol van de notaris. Of een koopprijs in een gegeven situatie reëel is, hangt af van alle voorwaarden van een transactie waar de notaris of een opsporingsinstantie die het centraal aandeelhoudersregister raadpleegt, geen zicht op heeft en ook niet kan beoordelen.

De Commissie gaat ervan uit dat indien het ook vereist wordt om het gestorte kapitaal en aantal uitgegeven aandelen van een aandeelhouder/rechtspersoon op te nemen, dit vereiste niet van toepassing is indien het een buitenlandse rechtspersoon betreft die geen gestort kapitaal kent, zoals ook thans het geval is.

De Commissie geeft in overweging om ook houders van certificaten van aandelen aan wie vergaderrechten toekomen in te schrijven in het centraal aandeelhoudersregister en hen toegang tot het register te verlenen ter zake van hun eigen inschrijving. Zij bekleden immers een positie binnen de vennootschap die sterk lijkt op de positie van stemrechtloze aandeelhouders.

Notariële akte

De Commissie begrijpt dat het voorgestelde systeem ervan uitgaat dat het centraal aandeelhoudersregister gevuld wordt door het notariaat met gegevens die voortvloeien uit een notariële akte. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij aandelen overgaan zonder dat er een notariële akte aan te pas komt, zoals:

- overgang in geval van overlijden, waarbij aandelen tot de nalatenschap behoren;
- overgang van aandelen in geval van een grensoverschrijdende juridische fusie van de aandeelhouder die verdwijnt in een buitenlandse rechtspersoon waarbij er geen Nederlandse akte van fusie vereist is;
- overgang van aandelen onder algemene titel krachtens een fusie naar buitenlands recht;
- intrekking van aandelen (op de voet van artikel 2:99/208 BW).

De Commissie begrijpt dat op basis van de voorgestelde regeling een notaris een wijziging van aandelenbezit als gevolg van een situatie als hierboven omschreven, kan vastleggen in een notariële akte. Vervolgens dienen de gegevens van die akte te worden ingeschreven in het register. De Commissie begrijpt voorts evenwel dat er geen verplichting voor een betrokken notaris is om deze wijziging van aandelenbezit in een akte vast te leggen. Echter, indien er wel een akte is opgesteld, is de notaris vervolgens verplicht de gegevens hiervan in het register te laten opnemen. Een en ander betekent dat het centraal aandeelhoudersregister net als het kadaster gebaseerd is op een negatief stelsel.

Vennootschappelijk aandeelhoudersregister

Naast het centraal aandeelhoudersregister blijft het huidige vennootschappelijk aandeelhoudersregister (artikel 2:85/194 BW), dat wordt bijgehouden door het bestuur van de vennootschap, ongewijzigd bestaan. De Commissie begrijpt dat bedoeld is dat het centraal

aandeelhoudersregister moet worden gezien als een separaat register met een ander doel en dat daardoor beide registers naast elkaar kunnen bestaan. Aan de andere kant acht de Commissie het raadzaam dat de verhouding tussen beide registers, duidelijker dan nu het geval is, in de MvT wordt toegelicht om discussies daarover in de toekomst te voorkomen.

Rol notaris

De MvT (p. 16) vermeldt dat het centraal aandeelhoudersregister door de notaris gebruikt kan worden voor zijn rol als poortwachter. Uit de MvT blijkt niet duidelijk de reikwijdte van deze rol. De Commissie begrijpt de MvT zo, dat de poortwachtersrol van de notaris door invoering van het centraal aandeelhoudersregister niet wordt vergroot of verzwaaard, doch dat door dit register een nieuw hulpmiddel aan het notariaat wordt verstrekt om zijn bestaande poortwachtersrol te vervullen. De Commissie meent dat deze zienswijze in de MvT moet worden verduidelijkt. Overigens meent de Commissie dat het centraal aandeelhoudersregister primair in het leven wordt geroepen voor aangewezen publieke partijen teneinde hun wettelijke controle, toezicht en opsporingstaken (beter) te kunnen uitoefenen. Zij worden immers van overheidswege hier ook voor gefinancierd en geëquipeerd en beschikken door de koppeling van de basisregisters waartoe zij toegang hebben ook over veel meer informatie dan de notaris in kwestie.

Uittreksel

De MvT (p. 35) vermeldt dat op verzoek van de aandeelhouder van een vennootschap een uittreksel kan worden verstrekt. De Commissie steunt het uitgangspunt van het Voorontwerp dat een aandeelhouder enkel een uittreksel uit het aandeelhoudersregister van de betrokken vennootschap kan opvragen ter zake van zijn eigen inschrijving. Dit komt overeen met de regeling in Boek 2 BW ter zake van het vennootschappelijk aandeelhoudersregister.

Toegang

Zoals hiervoor opgemerkt, worden bij algemene maatregel van bestuur de partijen aangewezen die toegang hebben tot het centraal aandeelhoudersregister. In de MvT wordt vermeld dat het notariaat wordt toegevoegd als partij die op naam van *natuurlijke* personen informatie kan inzien. De Commissie neemt aan dat deze inzage niet alleen ziet op *natuurlijke* personen maar ook op rechtspersonen.

Aangezien nu wordt voorgesteld om bij algemene maatregel van bestuur nader te bepalen welke gegevens de notaris kan raadplegen en de wijze waarop, is thans voor de Commissie niet duidelijk of deze gegevens en wijze van raadplegen voldoende zijn voor het beoogde effect. In dit verband verwijst de Commissie naar hetgeen vermeld is ten aanzien van de aan te leveren gegevens.

Voorts wordt bij algemene maatregel van bestuur nader bepaald welke publieke diensten in het kader van specifieke wettelijke taken (ten aanzien van controle en toezicht op rechtspersonen en opsporingstaken) toegang krijgen tot het register. De Commissie herhaalt de eerdere opmerkingen ten aanzien van de gebruikte delegatiebepalingen.

Wijze van aanbidding door notariaat

De Commissie is van mening dat de aanbidding van informatie door het notariaat aan de Kamer van Koophandel op een veilige en efficiënte manier dient te geschieden. De

Commissie begrijpt dat het de bedoeling is dat voor het aanbieden van gegevens voor het centraal aandeelhoudersregister gebruik zal worden gemaakt van het Platform Elektronische Communicatie ("PEC"). Uit de MvT blijkt niet duidelijk dat van het zogenaamde PEC systeem gebruik wordt gemaakt. Derhalve lijkt het de Commissie raadzaam om in de MvT te vermelden dat aanlevering van gegevens via het PEC systeem zal lopen.

Corrigeren onjuiste opgave

De MvT (p. 18) lijkt het corrigeren van onjuiste informatie in het centraal aandeelhoudersregister enkel te koppelen aan fouten in de onderliggende notariële akte die worden hersteld door middel van een akte van rectificatie of verbetering. De Commissie vraagt zich af hoe eventuele fouten in de opgave zelf hersteld kunnen worden.

Positie in het rechtsverkeer

Met de komst van een centraal aandeelhoudersregister kan de overdracht van aandelen ook met meer waarborgen omkleed worden. Te denken valt aan een vergelijking met de overdracht van onroerend goed en de rol van het notariaat en het kadaster daarin. Om een dergelijke rol te kunnen vervullen is de termijn waarop de gegevens door de notaris moeten worden geregistreerd van belang. Noch de wet noch de MvT geven hierover duidelijkheid. De Commissie pleit voor een goede organisatie van het register en de termijnen van indiening zodat het register een positieve bijdrage levert aan de rechtszekerheid bij overdracht van aandelen en de versteviging van de positie van beperkt gerechtigden.

Kosten

Denkbaar is dat het notariaat de extra kosten die verband houden met de registratie in het centraal aandeelhoudersregister bij een overdracht van aandelen doorberekent aan de cliënten en daarmee dus aan het bedrijfsleven. Uit de MvT (p. 27) wordt niet helemaal duidelijk of er op dit punt onderzoek is gedaan naar de lastenverzwaringen voor het bedrijfsleven die het Voorontwerp mogelijkserwijs met zich zal brengen.

(ii) Ontbinding lege rechtspersoon

Wijziging gronden voor ontbinding lege rechtspersonen

Om, aldus de MvT (p. 19), de slagvaardigheid van de Kamer van Koophandel bij het ontbinden van lege vennootschappen te vergroten worden onder meer de bestaande gronden in artikel 2:19a BW voor ontbinding van lege rechtspersonen aangevuld en de termijnen in verband met de afhandeling van de ontbindingsprocedure substantieel verkort.

De Commissie meent dat de voorgestelde twee aanvullende gronden tot praktische problemen en vragen kunnen leiden.

- (i) Ten aanzien van de eerste aanvullende grond (de rechtspersoon heeft ten minste drie aaneengesloten tijdvakken geen aangifte omzetbelasting dan wel loonbelasting (inclusief nihil aangiften) gedaan):
 - De Commissie meent dat het hier gaat om niet-relevante criteria. Anders dan de vennootschapsbelasting zijn de genoemde rechtspersonen niet altijd omzetbelastingplichtig.

- Een nihil aangifte zelf zegt niets. Sommige praktijkvennootschappen doen drie maal per jaar een nihil aangifte en slechts een maal een omzetbelastingaangifte, doch zijn geheel actief. De aangifte wordt immers pas gedaan bij betaling na eindafrekening.
 - Wat gebeurt er met BTW- vrijgestelde ondernemingen?
 - Btw-aangiften kunnen per maand, per kwartaal, per half jaar of per jaar geschieden, afhankelijk met de Belastingdienst gemaakte afspraken hieromtrent. Dit verschil in termijnen roept de vraag op, op welke wijze vastgesteld wordt hoe het tijdvak van een aangifte van een specifieke vennootschap loopt.
 - Door de mogelijkheid van verschillende tijdvakken waarbinnen een aangifte dient plaats te vinden, is de reikwijdte van deze grond van ontbinding dus niet voor iedere vennootschap gelijk (van drie maanden tot drie jaar). Dit acht de Commissie een onwenselijk effect van deze ontbindingsgrond.
- (ii) Ten aanzien van de tweede aanvullende grond (rechtspersoon is verhuisd maar heeft het handelsregister niet ingelicht):
- onduidelijk is hoe de Kamer van Koophandel dit checkt en wanneer zij tot actie overgaat, aangezien er geen termijn in de bepaling is opgenomen.

De Commissie acht het opmerkelijk dat in de MvT geen argumenten worden genoemd waarom juist deze twee gronden steeds zouden duiden op lege rechtspersonen. De Commissie vreest dat er zich in de toekomst gevallen gaan voordoen waarbij rechtspersonen worden ontbonden zonder dat dit echt lege vennootschappen zijn. In de MvT zou aan deze aspecten aandacht moeten worden besteed.

Verkorting termijnen

De gedachte achter het verkorten van de verschillende termijnen begrijpt de Commissie, doch in een aantal gevallen lijkt de verkorting van de termijn op onduidelijke gronden gebaseerd te zijn en in de praktijk onuitvoerbaar. De ratio van het *substantieel* verkorten van de termijnen ontgaat de Commissie en zij meent dat de regeling in de toekomst tot grote fiscale gevolgen kan leiden, met name daar waar buitenlandse rechtspersonen zijn betrokken. Aangezien de regeling geen mogelijkheid tot herleving van de ontbonden rechtspersoon kent, kan het laten verlopen van een bepaalde termijn ernstige en ongewenste gevolgen met zich meebrengen.

Daarnaast wordt de termijn die een rechtspersoon wordt gegeven om het verzuim te herstellen verkort naar *vier* weken (was *acht*). De Commissie is van mening dat deze verkorting in bepaalde gevallen onverantwoord is, bijvoorbeeld omdat wanneer een buitenlandse rechtspersoon door de Kamer van Koophandel wordt aangeschreven, de aangetekende brief in het Nederlands gesteld is. Dan blijkt in de praktijk dat een aldus aangeschreven partij tijd nodig heeft om te begrijpen wat er aan de hand is. In niet alle gevallen is er sprake van moedwillig overtreden van de Nederlandse vereisten. In het algemeen geldt voor een bezwaar- en beroepstermijn 6 weken (zie bijvoorbeeld bezwaar tegen belastingaangiften of in het Bestuursrecht). De Commissie ontgaat de ratio waarom in dit geval voor 4 weken is gekozen om een verzuim te herstellen.

De Commissie steunt het initiatief om malafide praktijken te voorkomen, maar vreest dat de gekozen weg van aanvullende ontbindingsgronden in combinatie met de materiële verkorting van de termijnen tot zeer ongewenste uitkomsten kan leiden.

(iii) Registratie bestuursverboden

Zowel de strafrechtelijke maatregel tot ontzetting uit het beroep van een bestuurder (beroepsverbod, artikel 349 lid 2 Sr) als een civielrechtelijk bestuursverbod (waarin wetsvoorstel 34011 voorziet, dat thans aanhangig is bij de Tweede Kamer) leiden tot doorhaling van de registratie als bestuurder in het handelsregister. Uit de MvT (p. 13) blijkt dat in het Handelsregisterbesluit 2008 nadere regels worden vastgelegd over de inschrijving van deze verboden en de publicatie ervan op een openbaar raadpleegbare lijst. Deze nadere regels zijn echter niet kenbaar uit het Voorontwerp en ook anderszins nog niet openbaar gemaakt. De Commissie merkt daarom op dat zij de voorgestelde registratie van het beroepsverbod en bestuursverbod niet kan beoordelen. Wel benadrukt zij dat bij de uitwerking ook aandacht moet worden besteed aan de registratie van het reeds bestaande bestuursverbod bij ontslag van stichtingsbestuurders door de rechter op grond van artikel 2:298 BW.

(iv) Opgave aantal werknemers

De Commissie kan zich goed vinden in het voorstel om in de toekomst gegevens van het aantal werknemers over te nemen uit de Polisadministratie, om de redenen genoemd in de MvT. Minder gelukkig acht de Commissie de voorgestelde uitbreiding van de informatieverplichting op vestigingsniveau tot rechtspersonen die geen onderneming voeren. De MvT (p. 23-24, 27 en 30) noemt als voorbeeld publiekrechtelijke rechtspersonen zoals onderwijsinstellingen. Dergelijke maatschappelijke organisaties beschikken niet zelden over meerdere vestigingen met een regelmatig wisselend personeelsbestand en zouden dan gehouden zijn om periodiek extra informatie aan te leveren over de verdeling van hun medewerkers over de verschillende vestigingen. Voor deze instellingen brengt dit een toename van regeldruk en administratieve lasten met zich. De verwijzing in de MvT naar overheidsorganisaties zoals DUO om het onderwijsveld ten aanzien van deze aanvullende uitvraag te ontlasten is nogal vrijblijvend geformuleerd. Alvorens een dergelijke wijziging c.q. uitbreiding van de verplichting tot gegevensverstrekking (via het Handelsregisterbesluit 2008) te bewerkstelligen verdient het volgens de Commissie aanbeveling dat er (via het gewijzigde artikel 17 lid 1 sub b Handelsregisterwet 2007) daadwerkelijk een efficiënt alternatief voor de aanvullende uitvraag met betrekking tot het aantal werkzame personen per vestiging beschikbaar is.

3. Commentaar per artikel

Artikel I

Artikel 19a lid 1 sub a:

De Commissie is van mening dat de twee termijnen van zes maanden te kort zijn, aangezien de praktijk leert onder andere dat in geval van (i) een groot aantal aandeelhouders het soms een aantal maanden kan duren voordat partijen het eens zijn over de persoon van de nieuwe bestuurder, en (ii) bij plotseling overlijden van de DGA de nabestaanden eerst onderzoek willen doen naar de onderneming voordat ze bestuurder willen worden met alle verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden van dien, welk onderzoek al gauw een aantal maanden in beslag kan nemen.

De Commissie begrijpt de wens de termijnen korter te stellen, maar stelt in verband met de problemen die zich in de praktijk voordoen, te opteren voor een termijn van acht of tien maanden.

Artikel 19a lid 1 sub b:

De Commissie is van mening dat de termijn van *twee* maanden te kort is, aangezien het in de praktijk vaak voorkomt dat een Nederlandse holdingvennootschap moet wachten op gegevens van verschillende dochtervennootschappen over de gehele wereld om de jaarrekening van de Nederlandse holdingvennootschap te kunnen opstellen. Hierdoor kan het voorkomen dat er nog geen formeel opgemaakte jaarrekening kan worden neergelegd binnen 15 maanden na het einde van boekjaar. De ervaring leert dat in zodanige gevallen dan vaak een concept jaarrekening wordt neergelegd bij het handelsregister, doch die kwalificeert niet voor dit artikel.

De Commissie stelt voor, op basis van de ervaring in de praktijk, de termijn niet te verkorten.

Artikel 19a lid 1 sub c:

De Commissie is van mening dat de termijn van *twee* maanden te kort is.

De Commissie begrijpt dat de termijn korter gesteld zou moeten worden maar zou dan opteren voor een termijn van *acht* of *tien* maanden.

Artikel 19a lid 1 sub d:

Zoals hiervoor aangegeven meent de Commissie dat de nieuwe omstandigheid sub d veel onduidelijkheid voor de praktijk met zich meebrengt. Het is namelijk niet duidelijk op welke wijze wordt vastgesteld hoe het tijdvak van een aangifte van een specifieke vennootschap loopt (één maand, drie maanden, zes maanden of zelfs één jaar). Daarnaast heeft dit artikel het naar de mening van de Commissie ongewenste resultaat dat de reikwijdte van deze grond van ontbinding niet voor iedere vennootschap gelijk is door het bestaan van verschillende toepasselijke tijdvakken van aangifte.

Artikel 19a lid 1 sub e:

De Commissie is van mening dat de bewoordingen van de nieuwe omstandigheid sub e een grote onduidelijkheid met zich meebrengen voor de praktijk. Deze bepaling houdt namelijk geen termijnen in en het is dus onduidelijk hoe en wanneer de Kamer van Koophandel tot actie overgaat.

Artikel 19a lid 4:

De Commissie is van mening dat de termijn van *vier* weken, met name voor buitenlandse partijen te kort is. Dit komt mede door het feit dat de aangetekende brieven in het Nederlands opgesteld zijn. Derhalve leert de praktijk dat een zodanige aangeschreven partij tijd nodig heeft om te begrijpen wat er aan de hand is en actie te ondernemen. De Commissie stelt voor deze termijn te heroverwegen.

Artikel II

Onderdelen A, B en C

Geen opmerkingen.

Onderdeel D

Artikel 17, lid 1 sub d (nieuw):

- (i) Dit artikel regelt dat de extra gegevens bij algemene maatregel van bestuur worden bepaald. Zoals eerder aangegeven is de Commissie er geen voorstander van dat deze gegevens in een separate algemene maatregel van bestuur worden opgenomen. Bij het opstellen van de betrokken algemene maatregel van bestuur gaat de Commissie ervan uit dat de opmerkingen omtrent deze te verwachten gegevens, zoals hiervoor in dit advies vermeld, meegenomen zullen worden. Verder meent de Commissie dat een dergelijke belangrijke bepaling een eigen herkenbaar artikel verdient.
- (ii) Dit artikel verwijst naar een aanvulling op de gegevens over *aandelen* welke krachtens sub a opgenomen dienen te worden, terwijl sub a niet met zoveel woorden naar *aandelen* verwijst. De Commissie is daarom van mening dat het duidelijker is om deze verwijzing naar sub a niet op te nemen. De Commissie begrijpt dat informatie over de enig aandeelhouder wel openbaar moet zijn en wordt geregeerd door lid a. maar dit blijkt niet *uit* de wet maar *krachtens* de wet.

Onderdeel E

Artikel 18, lid 5 (nieuw):

- (i) Dit artikel regelt de verplichte opgave door de notaris die een akte heeft verleden. Zoals hiervoor vermeld pleit de Commissie ervoor om dit systeem duidelijker in de MvT toe te lichten, waaronder begrepen de vrijheden, mogelijkheden en verplichtingen van het notariaat.
- (ii) Wederom wordt verwezen naar de in artikel 17 lid 1 sub a bedoelde gegevens betreffende *aandelen*, terwijl sub a niet met zoveel woorden naar *aandelen* verwijst. De Commissie is daarom van mening dat het duidelijker is om deze verwijzing naar artikel 17 lid 1 sub a niet op te nemen.

Onderdeel F

Artikel 19, lid 3 (nieuw):

De MvT (p. 14) vermeldt dat indien de notaris niet voldoet aan de verplichting om gegevens aan te leveren voor het centraal aandeelhoudersregister, er sprake is van een economisch delict.

De Commissie meent dat de notaris al aangesproken kan worden voor de tuchtrechter indien hij zijn taken niet naar behoren vervult: de sanctie van een economisch delict zou niet aan de orde moeten zijn.

Onderdeel G

Artikel 20, lid 3 (nieuw):

- (i) Artikel 20 regelt de termijn waarbinnen opgaven aan het register dienen plaats te vinden. De leden 1 en 2 verwijzen naar een termijn van "een week". De termijn voor de opgave door de notaris wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur. De Commissie meent dat het duidelijker zou zijn om ook voor wat betreft deze termijn aan te sluiten bij "een week" en deze op te nemen in de wet zelf en niet bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen.

- (ii) De Commissie meent dat de termijn een aanvang dient te nemen bij het effectief worden van de overdracht/overgang van aandelen. In de praktijk wordt namelijk regelmatig afgesproken dat aandelen worden overgedragen onder de vervulling van een opschortende voorwaarde. De Commissie meent dat pas na het vervullen van de voorwaarde en daarmee het effectief worden van de levering van de aandelen, de betrokken termijn voor inschrijving zou moeten gaan lopen.

Onderdelen H en I

Geen opmerkingen

Onderdeel J

Artikel 25, lid 4 sub d (nieuw):

De Commissie begrijpt dat door deze bepaling derden niet mogen vertrouwen op de gegevens zoals opgenomen in het aandeelhoudersregister, dat het een zogenaamd negatief stelsel is. Wie worden in dit verband gezien als "derden"? Vallen notarissen en opsporingsinstanties daar ook onder? De Commissie is van mening dat notariaat en opsporingsinstanties er niet op mogen vertrouwen dat in het register alle informatie is opgenomen maar wel dat opgenomen informatie juist is.

Onderdeel K

Artikel 28:

De Commissie vraagt zich af hoe het woord "uitsluitend" in lid 4 van dit artikel zich verhoudt met de tekst van artikel 106c van het Voorstel van wet tot wijziging van de Faillissementswet in verband met de invoering van de mogelijkheid van een civielrechtelijk bestuursverbod (Wet civielrechtelijk bestuursverbod).

Onderdeel L

Artikel 29 (nieuw):

- (i) Dit artikel regelt wie toegang heeft tot de gegevens van het centraal aandeelhoudersregister. Aangezien de notaris ook degene is die het register vult, lijkt het logisch om de notaris al in het artikel zelf deze bevoegdheid te geven en niet via een algemene maatregel van bestuur.
- (ii) Zoals eerder aangegeven, is de Commissie geen voorstander van de gebruikte delegatiebepaling om de redenen eerder in dit advies vermeld.

Onderdelen M, N, O, P en Q

Geen opmerkingen

4. Slotopmerking

De Commissie steunt het initiatief tot invoering van een centraal aandeelhoudersregister doch is van mening dat de werking van dit systeem en de vrijheden, mogelijkheden en

verplichtingen van het notariaat onder dit systeem duidelijker in de MvT opgenomen kunnen worden.

Den Haag, 4 maart 2015